

Ураховуючи важливість мотивації у вивченні іноземних мов, учителі та викладачі мають створювати сприятливе навчальне середовище, яке підтримує позитивне ставлення учнів до навчання, знижує рівень стресу та стимулює прагнення до саморозвитку. Такий підхід дозволяє максимально розкрити потенціал учнів / студентів і підвищити ефективність освітнього процесу в школі чи університеті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Томашевська А.Ю. Розвиток мотивації до вивчення іноземної мови у студента-медика як джерело професійного удосконалення. *Інновація педагогіка*. 2022. №45. С. 213-216. URL : <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/45.44>
2. Калинюк Н., Лемешко О., Хмельницький Б. Розвиток навчальної мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія педагогічні науки*. 2022. №28(1). С. 74-89. URL : <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v28i1.957>
3. Зосим М. Теорія очікування Врума (Vroom's Expectancy Theory). 2023. URL : <https://www.maxzosim.com/vrooms-expectancy-theory>
4. Зосим М. Теорія ієрархії потреб Маслоу (Піраміда Маслоу). 2023. URL : <https://www.maxzosim.com/maslows-hierarchy-of-needs/>
5. Зосим М. Теорія мотивації Герцберга. 2020. URL : <https://www.maxzosim.com/teoria-motivatsii-giertsbergha/>
6. Зосим М. Теорія Х, Y (Макгрегора) та Z (Оучи). 2022. URL : <https://www.maxzosim.com/teoria-x-y-makgregora-ta-z-ouchi/>

Леся Лебедик

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ПСИХОЛОГА ЩОДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ

Сучасні стратегії діяльності шкільного психолога щодо формування в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій визначаються спрямованістю сучасної освіти на підготовку особистості, здатної до самореалізації, самовизначення та відповідального вибору професійного шляху. У цьому процесі важливу роль відіграє шкільний психолог, який використовує сучасні стратегії формування професійних ціннісних орієнтацій учнів.

Спираючись на попередні наші дослідження з Д. Абрамовим, Т. Безручко, О. Блохою і В. Стрельниковим (напр., [1–3]), з'ясуємо психолого-педагогічні основи професійного самовизначення учнів, усвідомлюючи, що формування професійних ціннісних орієнтацій відбувається в узаємодії особистісних і соціальних чинників, важливим є розуміння учнями власних інтересів, здібностей, можливостей і професійних вимог.

Основними стратегіями діяльності шкільного психолога щодо формування в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій є діагностична, консультативна, корекційно-розвивальна, освітня стратегії, стратегія його взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу.

Діагностична стратегія полягає у використанні тестів професійних інтересів (наприклад, методики Голланда, тесту Клімова, анкет професійної спрямованості тощо); аналізі особистісних якостей та їх відповідності професійному вибору; оцінці рівня мотивації до навчання та професійного розвитку. Ця діагностична стратегія визначається напрямками діагностичної діяльності шкільного психолога, зокрема: виявленням інтересів, нахилів та здібностей учнів за допомогою тестування, анкетування та спостереження; аналізі психологічних особливостей школярів, які впливають на їхню професійну орієнтацію; оцінюванням рівня мотивації до професійного самовизначення.

Консультативна стратегія діяльності шкільного психолога щодо формування в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій включає індивідуальне та групове консультування учнів щодо вибору професійного шляху; взаємодію з батьками для роз'яснення важливості самостійного вибору професії учнем; організацію зустрічей з фахівцями різних сфер для ознайомлення учнів з реальними вимогами до професійної діяльності. У свою чергу, консультативна діяльність шкільного психолога включає: індивідуальні та групові консультації щодо вибору професії, що відповідає особистісним якостям учня; співпрацю з батьками для формування адекватного уявлення про професійні перспективи дитини; надання рекомендацій педагогам щодо інтеграції елементів професійної орієнтації в навчальний процес.

Корекційно-розвивальна стратегія діяльності шкільного психолога щодо формування в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій передбачає

використання тренінгів з розвитку soft skills, необхідних у професійній діяльності; організацію ігрових ситуацій і симуляційних вправ для розвитку навичок ухвалення рішень; роботу з учнями, які мають труднощі у професійному самовизначенні. Ця стратегія також базується на змісті корекційної та розвивальної роботи шкільного психолога: використанні психотехнік для зниження тривожності, пов'язаної з вибором професії; формуванні впевненості у власних силах шляхом залучення до проєктної діяльності; розвитку саморефлексії та критичного мислення, необхідних для усвідомленого вибору професійної траєкторії.

Освітню стратегію діяльності шкільного психолога щодо формування в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій становить: проведення інформаційних заходів щодо ринку праці, перспективних напрямів професійної діяльності; включення тематики професійного самовизначення до шкільної освітньої програми; організація екскурсій на підприємства та зустрічей з представниками професійної спільноти. Просвітницька діяльність шкільного психолога передбачає проведення ним тренінгів та семінарів, спрямованих на усвідомлення учнями власних здібностей та можливостей; організацію заходів, які знайомлять молодь із різними професіями, зокрема зустрічі з представниками професійних сфер; інформування учнів про сучасні тенденції ринку праці та вимоги до фахівців у різних галузях.

Важливе значення має стратегія взаємодії шкільного психолога з іншими учасниками освітнього процесу, зокрема: співпраця з педагогами для впровадження елементів професійної орієнтації у навчальний процес; взаємодія з батьками для підтримки професійного самовизначення учнів; спільна робота з представниками бізнесу, університетів та освітніх центрів. Також співпраця шкільного психолога з іншими суб'єктами освітнього процесу передбачає взаємодію з адміністрацією школи для інтеграції профорієнтаційної роботи у навчально-виховний процес, координацію діяльності з громадськими організаціями, підприємствами та закладами професійної освіти для надання учням реального уявлення про професійне середовище.

Отже, сучасні стратегії діяльності шкільного психолога сприяють усвідомленню учнями власних професійних орієнтацій, формуванню відповідальності за свій вибір і успішній адаптації до змінних умов

професійного середовища. Використання інтегрованого підходу, що поєднує діагностичну, консультативну, корекційно-розвивальну та освітню стратегії, є необхідною умовою ефективної профорієнтаційної роботи у школах. Роль шкільного психолога у формуванні професійних ціннісних орієнтацій учнів є багатогранною. Вона охоплює діагностичну, консультативну, просвітницьку, корекційну діяльність та співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу. Комплексний підхід дозволяє учням усвідомлено підійти до вибору професії, розкрити власний потенціал та адаптуватися до вимог сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Абрамов Д. О., Лебедик Л. В. Роль педагога закладу позашкільної освіти у формуванні в учнівській молоді професійних ціннісних орієнтацій в умовах війни. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 листоп. 2023 р., м. Лубни). Полтава; Лубни; Миргород, 2023. С. 22–25.
2. Лебедик Л. В., Блоха О. М. Використання арт-терапевтичних методів у психокорекційній роботі в умовах воєнного стану. *Психологія і соціальна робота у XXI столітті* : зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. форуму (20-22 листоп. 2024 р., м. Полтава). Полтава, 2024. 531 с. С. 132–135.
3. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Розвиток в особистості пізнавального і професійного інтересів під час вивчення педагогічних дисциплін. *Досягнення сучасної психологічної науки та практики*: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених: тези доповідей / за заг. ред. проф. О. В. Бацилевої. Вінниця, 2020. 132 с. С. 98–102.

Тетяна Малахова

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОФЕСІЙНУ РЕАЛІЗАЦІЮ КЕРІВНИКА В СУЧАСНОМУ ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У сучасній системі управління емоційна складова діяльності керівника набуває дедалі більшого значення. Швидкоплинні зміни в організаціях, зростання конкуренції та трансформації форм зайнятості вимагають від лідера володіння не лише професійно-галузевими компетенціями, а й розвиненими комунікативними та соціально-психологічними навичками. Емоційний інтелект (EI), що визначається як інтегральний показник здатності усвідомлювати, аналізувати та регулювати власні емоції і емоції оточуючих, стає критично важливим чинником успішної професійної реалізації керівника [1].